

Att ställa frågor till en text – Frågehavet

Frågehavet är en modell för textsamtal som används för att främja elevers nyfikenhet, kritiska tänkande samt deras språk- och kunskapsutveckling. Frågehavet bygger på att eleverna själva formulerar frågor kring texten och att dessa frågor får styra det fortsatta textsamtalet.

Frågor på ytan: svaret finns i texten, och man behöver inte tolka informationen.

Frågor under ytan: här behöver man hitta ledtrådar mellan raderna, tolka dessa och fundera över varför saker händer.

Frågor på havsbotten: här handlar det om livsfrågor som texten ger upphov till. Det kan finnas flera svar på dessa frågor.

Nedan ges flera exempel på korta texter med tillhörande frågor på olika nivåer.

Olle, 8 år, ska sova över hos en kompis för första gången.

Han har packat sin ryggsäck med pyjamas och tandborste.

På kvällen ligger Olle vaken och tittar upp i taket.

När kompisens pappa kommer in i rummet är Olle fortfarande vaken i sängen.

- Fråga på ytan: Vad packar Olle i sin ryggsäck?
- Fråga under ytan: Varför ligger Olle vaken fast det är kväll?
- Fråga på botten: Hur skulle du känna om du skulle sova över hos en kompis för första gången?

Fatima, 6 år, är på väg till skolan.

Hon märker att ryggsäcken inte studsar mot ryggen som den brukar och stannar till.

Ryggsäcken känns lättare än vanligt.

Fatima vänder sig om och springer hem igen.

- Fråga på ytan: Vart är Fatima på väg?
- Fråga under ytan: Varför springer Fatima hem igen?
- Fråga på botten: Har du glömt något viktigt någon gång?
Vad hände då?

Sara stod på en pall i köket.
Hon sträckte sig efter kakburken längst upp.
Plötsligt låg pallen på sidan.

- Var stod Sara?
- Vad försökte hon nå?
- Varför låg pallen på sidan?
- Har du behövt sträcka dig efter något högt upp någon gång? Berätta!

Oskar cyklade snabbt nerför backen.
Det började regna och vägen blev hal.
När han kom hem hade han ett stort plåster på knät.

- Vad gjorde Oskar?
- Hur var vädret?
- Varför hade han ett plåster på knät?
- Tycker du om att cykla fort? Varför eller varför inte?

Emma glömde sina vantar på bussen.
Det var kallt ute när hon skulle gå hem.
Hon stoppade händerna djupt i jackfickorna.

- Vad glömde Emma?
- Hur var vädret ute?
- Varför stoppade hon händerna i fickorna?
- Vad gör du när du fryser om händerna?

Ali satt tyst vid matbordet.
Han petade lite på maten utan att äta.
Mamma frågade om han mådde bra.

- Var satt Ali?
- Vad gjorde han med maten?
- Varför tror du mamma frågade hur han mådde?
- Har du varit med om att inte vara hungrig? Berätta!

Nora byggde ett högt torn av klossar.
Hon satte dit den sista klossen försiktigt.
Tornet rasade med ett stort brak.

- Vad byggde Nora?
- Hur försökte hon sätta dit den sista klossen?
- Varför rasade tornet?
- Hur brukar du känna när något du byggt går sönder?